

O'Diakon

yhdenvertaisuusopas

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	2
2 SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN MÄÄRITTELY	3
3 SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN ENNALTAEHKÄISY ERI PERUSTEIDEN OSALTA	3
3.1 ELÄMÄNKATSOMUS, VAKAUMUS JA MIELIPIDE	3
3.2 ETNINEN TAUSTA, KANSALLISUUS JA KIELI	4
3.3 IKÄ JA ELÄMÄNTILANNE	4
3.4. MAANTIETEELLINEN SIJAINTI	5
3.5. SEKSUAALISUUS JA SUKUPUOLI	5
4 ESTEETTÖMYYS	7
4.1 YLEISTÄ	7
4.2 ESTEETÖN VIESTINTÄ	8
4.3 TAPAHTUMAT	8
5 TOIMINTA SYRJINTÄ- JA HÄIRINTÄTILANTEISSA	9
5.1 Häirintäyhdyshenkilötoiminta	9
5.2 Ilmoitetut syrjintä- ja häirintätilanteet	10
6 KÄYTÄNNÖN ESIMERKKEJÄ	11

1 JOHDANTO

”Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen vaikuttaa jokaiseen.”

O’Diako on julistautunut syrjinnästä vapaaksi alueeksi ja siten vastustaa syrjintää ja puuttuu siihen, sekä tunnustaa ihmisten yhdenvertaisuuden. O’Diakon toimintaa ohjaavat myös O’Diakon arvot, jotka ovat eettisyys, rohkeus, yhdenvertaisuus ja opiskelijalähtöisyys. Tämä opas pyrkii edistämään toiminnan yhdenvertaisuutta ja toimijoiden sitoutumista tämän mukaisiin toimintatapoihin. Mikäli jokin yhdenvertaisuusoppaassa mainittu kohta on ristiriidassa kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön, työehtosopimusten tai O’Diakon sääntöjen kanssa, noudatetaan aina viimeksi mainittuja.

Yhdenvertaisuudesta ja syrjinnän kiellosta säädetään muun muassa Suomen perustuslaissa sekä yhdenvertaisuuslaissa. Lain edessä kaikki ovat yhdenvertaisia eikä ketään saa syrjiä sukupuolen, iän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tässä oppaassa kerrotaan, miten yhdenvertaisuus huomioidaan O’Diakon toiminnassa. Opas neuvoo myös, miten syrjintä- ja häirintätilanteessa tulisi toimia ja oppaan loppuun on kerätty käytännön esimerkkejä O’Diakon toimijoille yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Kiinnittämällä huomiota yhdenvertaisuuteen luomme jokaiselle mahdollisuuden osallistua O’Diakon toimintaan. Samalla edistämme turvallista ja avointa ilmapiiriä.

Oppaan päivittämisestä vastaa O’Diakon hallitus ja muutokset hyväksyy O’Diakon edustajisto.

Opas on hyväksytty hallituksen kokouksessa xx.xx.xxxx

Opas on hyväksytty edustajiston kokouksessa xx.xx.xxxx

2 SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN MÄÄRITTELY

Syrjintää on, kun henkilöä kohdellaan samanlaisessa tilanteessa huonommin kuin toisia yhden, tai useamman henkilökohtaisen ominaisuuden takia. Syrjintää on välillistä ja välitöntä. Välitön syrjintä on sitä, kun ihmistä kohdellaan jonkin hänen henkilökohtaisen ominaisuutensa takia huonommin kuin jotakuta toista samanlaisessa tilanteessa. Välillinen syrjintä tarkoittaa sitä, että näennäisesti neutraali sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun henkilön muita epäedullisempaan asemaan henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella, esimerkiksi luottamustoimeen tai työtehtäviin hakiessa vaadittu täydellinen suomen kielen taito.

Häirintä on käyttäytymistä, joka loukkaa toisen henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti. Häirintää toteuttava henkilö luo käyttäytymisellään kiellettyyn syrjintäperusteeseen, esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen, liittyvän toista henkilöä halventavan, nöyryyttävän, uhkaavan, vihamielisen tai hyökkäävän ilmapiirin. Häirintä on aina subjektiivinen kokemus, eikä kenenkään puolesta tule määritellä, mikä on häirintää.

3 SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN ENNALTAEHKÄISY ERI PERUSTEIDEN OSALTA

3.1 ELÄMÄNKATSOMUS, VAKAUMUS JA MIELIPIDE

O'Diako on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton ja O'Diakon toimin nassa sallitaan erilaiset mielipiteet ja vakaumukset esimerkiksi katsomukseen, uskontoon ja politiikkaan liittyen. Toimintaan osallistumista ei rajoiteta vakaumusten tai sitoumusten perusteella, vaan kaikille taataan yhtäläiset osallistumismahdollisuudet. Erilaiset mielipiteet otetaan huomioon ja toiminnassa tavoitellaan yhteistä etua. Mielipide-erot tulee kuitenkin

esittää niin, että ne eivät häiritse toimintaa, tai loukkaa toisia. On myös tunnistettava tilanteet, joissa omat mielipiteet eivät ole relevantteja, vaan sitoudutaan toimimaan O'Diakon linjausten mukaan.

3.2 ETNINEN TAUSTA, KANSALLISUUS JA KIELI

Diakin opiskelijat edustavat useaa eri kansallisuutta, etnistä taustaa ja äidinkieltä. Erilaisuus ja moninaisuus nähdään rikkautena. Diakissa virallisina opetuskielinä toimivat suomi ja englanti, mikä otetaan huomioon myös opiskelijakunnan viestinnässä ja toiminnassa. O'Diakon hallitus viestii toiminnasta ja tapahtumista kaksikielisesti, poikkeuksena tapahtumat ja toiminnot, jotka toteutuvat vain suomen kielellä. Ulkopuolisen tiedotteen ollessa vain suomeksi tarjoaa vähintään tiivistelmän myös englanniksi.

O'Diako tiedostaa rakenteellisen rasismien vaikutukset ja sitoutuu toimimaan antirasistisesti. Rasistista tai syrjivää käytöstä ei hyväksytä ja siihen puututaan. Myös tiedostamattomaan syrjintään kiinnitetään huomiota, eikä opiskelijakunnan tuotteissa tai toiminnassa esiinny syrjiviä tekstejä tai kuvia.

3.3 IKÄ JA ELÄMÄNTILANNE

O'Diakon hallituksessa toimii usein päiväopiskelijoita, mutta toiminnassa tulee huomioida yhtäläisesti myös monimuoto-opiskelijat. Viestinnällä pyritään tavoittamaan kaikki opiskelijat, minkä vuoksi viestintäkanavia tulee käyttää monipuolisesti.

Toiminnassa tulee huomioida myös kaikki ikäryhmät, eikä stereotyyppioita opiskelijoiden iästä saa yleistää. O'Diako huomioi myös perheelliset ja työssäkäyvät opiskelijat eikä toimintaa saa keskittää vain nuoriin. Uusia toimijoita haettaessa on tärkeää tehdä tarkka kuvaus tehtävänkuvasta ja vastuista, mutta hakuilmoitukset eivät saa syrjiä ketään tai asettaa henkilön ominaisuuksiin liittyviä rajoitteita. Toiminnassa tulee huomioida muuttuvat elämäntilanteet.

3.4. MAANTIETEELLINEN SIJAINTI

O'Diako huomioi toiminnassaan verkostoammattikorkeakoulun eri kampukset ja pyrkii yhdenvertaisuuteen kampusten välillä. Opiskelijakunta edustaa kaikkia opiskelijoita ja huomioi heidät myös toiminnassaan ja viestinnässään. Erityisesti palveluiden alueelliseen kattavuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijan sijainti ei saa vaikuttaa esimerkiksi edunvalvonnan laatuun.

Kaikkien kampusten opiskelijoilla tulee olla yhtäläinen mahdollisuus osallistua esimerkiksi edustajiston ja hallituksen toimintaan. Kokouksiin järjestetään aina etäyhteyksimahdollisuus ja luottamustoimijoiden kohtuulliset kokousmatkakustannukset korvataan. Kaikki toimijat perehdytetään yhdenvertaisesti ja tarjotaan samanlaiset mahdollisuudet kouluttautua ja olla mukana toiminnassa.

3.5. SEKSUAALISUUS JA SUKUPUOLI

O'Diakon toimijoiden keskuudessa tulee vallita avoin ilmapiiri ja jokainen tulee hyväksyä omana itsenään. Seksuaalisen suuntautumisen vuoksi tapahtuvaa syrjintää ei hyväksytä ja siihen

puututaan välittömästi. Tämä huomioidaan myös puheessa ja viestinnässä, eikä syrjivää vitsailua hyväksytä.

Seksuaalinen suuntautuminen on henkilökohtainen asia, eikä sen ilmaiseminen tai ilmaisematta jättäminen saa vaikuttaa mahdollisuuksiin osallistua toimintaan. Seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä stereotypioita ei sallita, eikä opiskelijoita tule jaotella suuntautumisen mukaan.

Tiedostamme sukupuolen moninaisuuden. Sukupuoli on ihmisen itsensä määrittelemä, eikä määritelmää tule siten tehdä kenenkään puolesta. Emme oleta kenenkään sukupuolta ja varmistamme esimerkiksi englannin- ja ruotsinkieliset pronominit ennakkoon. Mikäli tapahtumassa on esimerkiksi majoituksen vuoksi perusteltua kysyä henkilön sukupuolta, tulee vaihtoehtona olla aina myös ”muu tai en halua määritellä”. Käytämme toiminnassamme henkilön itse ilmoittamaa nimeä, ellei sääntömääräisiä tai laillisia perusteita ole käyttää virallista nimeä.

Sukupuolen mukaan ei tule tehdä roolijakoja eikä sukupuolistereotypioita tule ylläpitää. Työtehtävät jaetaan tasan kaikille sukupuolesta riippumatta ja eri sukupuolten edustajilla on mahdollisuus hakeutua tasapuolisesti kaikkiin tehtäviin ja heitä myös siihen kannustetaan. Tapahtumien järjestämisessä huomioidaan myös sukupuolten välinen tasa-arvo, eikä esimerkiksi mahdollisia suoritusrajoja määritellä oletetun sukupuolen mukaan.

4 ESTEETTÖMYYS

4.1 YLEISTÄ

Esteettömyys on laaja käsite, joka ymmärretään kaikille sopivina tiloina, ympäristöinä, palveluiden tai tavaroiden helppokäyttöisyytenä, sekä oikea-aikaisena ja helposti ymmärrettävänä tiedonsaantina. Tiedostamme, ettei kyse ole vain fyysisestä esteellisyydestä, vaan esteellisyys kattaa myös esimerkiksi tiedonsaannin, sekä henkisen turvallisuuden aspektit. O'Diakon toimintaa toteutetaan mahdollisimman esteettömästi ja esteettömyys on prioriteetti. Toimiston esteettömyydestä huolehditaan ja kulkureitit pidetään avoimina. Ohjeistukset, esimerkiksi toimiston keittiön käyttöön, ovat näkyvillä myös kirjallisesti ja kahdella kielellä.

O'Diako pyrkii huomioimaan esimerkiksi kuulo-, näkö- ja oppimisvaikeudet ja tukee omalta osaltaan opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Jokaisella on kuitenkin oikeus pyytää tai olla pyytämättä erityisjärjestelyjä itse. Mahdollisesta esteellisyydestä tiedotetaan aina tapauskohtaisesti. O'Diako huolehtii siitä, ettei toimijoista tai muista opiskelijoista tehdä olettamuksia. Kenenkään terveydentilaa ei saa udella, mutta merkittävästi toimintaan vaikuttavista tekijöistä on hyvä pyytää ilmoittamaan. Syitä esimerkiksi mahdollisiin terveydellisiin haasteisiin ei udella.

O'Diako huolehtii myös siitä, etteivät esimerkiksi allergiat ole esteenä toimintaan osallistumiselle. Toimistolla ja tapahtumissa vältetään voimakkaita hajusteita, eikä lemmikkejä tuoda sisätiloihin. Myös ruoka-aineallergiat huomioidaan, ja yleisesti voimakkaita allergisia reaktioita aiheuttavat ruoka-aineet pidetään muista ruoka-aineista erillään.

4.2 ESTEETÖN VIESTINTÄ

Pidämme huolen viestinnän esteettömyydestä. Käytännössä tämä tarkoittaa vähintään seuraavia toimenpiteitä:

- Huomioimme [saavutettavuusdirektiivin](#) viestinnässämme
- Nettisivut päivitetään vastaamaan saavutettavuusdirektiivejä
- Kaksikielinen viestintä: suomi ja englanti
- Vaihtoehtoinen teksti palveluihin joissa se on mahdollista, kuten Instagramiin ja Facebookiin
- Videoihin tekstit ja ääni saavutettavuuden turvaamiseksi
 - stooreihin liitetään ääni, kuvasta -> "videotiedosto"
 - Julkaistavat videot tulee tekstittää, vähintään tiivistelmin. Tämä koskee kaikkea sisältöä.
- Postauksissa värien, fonttien ja taustojen selkeys
 - Vastavärit
 - Tekstien näkyvyys: koko, fontti, väri
 - Tasaus vasempaan
 - Ei koko tekstiä caps lockilla
 - Käytetään viestintäohjeiden mukaisia fontteja ja värejä
- Tapahtumista tiedotetaan:
 - Esteettömyystiedot
 - Avustaja aina maksutta mukaan
 - Mahdollisuus alkoholittomuuteen
 - Kerätään ruokavaliotiedot ennakoon
 - Turvallisemman tilan periaatteet

4.3 TAPAHTUMAT

O'Diakon tapahtumat ovat lähtökohtaisesti avoimia kaikille, mutta toimintaa voidaan suunnata kohdennetusti myös jäsenistölle tai tietyille kohderyhmälle. Lisäksi ammattiliittojen kanssa yhteistyössä järjestetyt tapahtumat voivat olla yksittäiselle koulutuslalle suunnattuja. Kuitenkaan tällaisessa tapahtumassa viestintä ei saa olla syrjivää. O'Diakon tapahtumissa ei koskaan rajata osallistujia esimerkiksi sukupuolen tai iän mukaan.

Tapahtumiin on aina mahdollista osallistua myös seuraajan roolista. Esimerkiksi liikuntatapahtumat ovat moninaisia, eikä niissä ole edellytystä itse liikunnalle. Tapahtumien vuokratiloissa huomioidaan esteettömyys, myös julkisissa tiloissa ja ulkotiloissa.

Tapahtumapaikalle pääsy esteetöntä ja helppoa (esim. julkisilla pääsy helppoa. Viestinnässä/kide.appissä ohjeistus kulkuyhteyksistä). Ilmoittautuminen, markkinointi, sekä tapahtuman aikainen ohjeistus tai juonto ovat saavutettavia.

Tapahtumat järjestetään siten, että juomatarjoiluun sisältyy aina alkoholiton vaihtoehto ja alkoholittomuuden tulee olla todellinen vaihtoehto. Ketään ei painosteta juomaan, eikä keneltäkään kysellä syitä alkoholittomuuteen. Mikäli tapahtumassa on ruokatarjoilu, pyritään erityisruokavaliot selvittämään etukäteen. Syitä erityisruokavalioihin ei tiedustella.

5 TOIMINTA SYRJINTÄ- JA HÄIRINTÄTILANTEISSA

5.1 Häirintäyhdyshenkilötoiminta

O'Diakossa toimii kaksi työntekijöistä tai luottamushenkilöistä valittua häirintäyhdyshenkilöä, joihin opiskelijat voivat ottaa yhteyttä kohdattuaan häirintää tai syrjintää. Opiskelijan pyynnöstä häirintäyhdyshenkilöt ottavat yhteyttä tilanteen osapuoliin ja keskustelevat tapahtuneesta. Tarvittaessa häirintäyhdyshenkilöt neuvovat asianomaisille tukipalveluita tai kokoavat jatkotoimenpiteistä päättävän ryhmän. Häirintäyhdyshenkilöt toimivat opiskelijan tukena ja vievät asiaa eteenpäin vain opiskelijan niin toivoessa.

Kaikkiin tapahtumiin nimetään tapahtumakohtaisesti vähintään yksi erillinen häirintäyhdyshenkilö, joka vastaa tapahtumaan liittyvistä ilmoituksista tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Tapahtuman

häirintäyhdyshenkilö sitoutuu päihteettömyyteen tapahtuman ajan. Niin O'Diakon nimetyt häirintäyhdyshenkilöt, kuin tapahtumiin nimetyt häirintäyhdyshenkilöt ovat vaitiolovelvollisia ja kunnioittavat ilmoittajien yksityisyyttä.

5.2 Ilmoitetut syrjintä- ja häirintätilanteet

Ilmoitettuihin syrjintä- ja häirintätilanteisiin suhtaudutaan vakavasti. O'Diakolla on vastuu toimia häirinnän ehkäisemiseksi ja velvollisuus puuttua häirintätilanteisiin niitä ilmetessä. Otamme ilmoitukset aina vakavasti, emmekä määrittele tai arvota kenenkään kokemusta. O'Diako tukee myös häirinnän vastaista työtä ja toimii häirinnän ennaltaehkäisyn puolesta.

Ilmoittamisesta tehdään mahdollisimman helppoa. Tapahtumissa tai niiden mainoksissa ovat esillä yhteydenottolomake qr-koodilla, sekä selkeästi esillä kyseisen tapahtuman häirintäyhdyshenkilöiden yhteystiedot. O'Diakon häirintäyhdyshenkilöiden yhteystiedot ovat saatavilla helposti. Heihin saa yhteyden yhteydenottolomakkeella kotisivuilta ja sosiaalisen median linktreen, tai muun vastaavan palvelun kautta, sähköpostitse ja kasvotusten.

O'Diako kouluttaa toimijansa erilaisten tilanteiden varalle ja huolehtii organisaationa turvallisemmasta tilasta. Kun saamme ilmoituksen häirinnästä, kysymme ilmoittajalta hänen toiveistaan. Viemme häirintätilanteen eteenpäin vain henkilön näin itse toivoessa. Kunnioitamme henkilön päätöstä, emmekä painosta ratkaisuihin. Selvittäessä tilannetta kuulemme kaikkia osapuolia, huomioiden kuitenkin tilanteen valtarakenteet. Häirintää tai syrjintää kohdannutta henkilöä tuetaan, hänet ohjataan avun piiriin

ja tarvittaessa tuetaan esimerkiksi rikosilmoituksen, tai falcony-ilmoituksen tekemisessä.

Asiattomasti käyttäytyvä henkilö pyydetään poistumaan tapahtumasta tai tilanteesta. Vältetään kuitenkin tilanteen eskaloitumista. Tarvittaessa selvitetään jatkotoimenpiteet asiattomasti käyttäytyvän henkilön osalta.

6 KÄYTÄNNÖN ESIMERKKEJÄ

- Tapahtumissa häry- lomake qr-koodilla, yhteystiedot näkyviin kampuksille ja mainostus
- Häirintäyhdyshenkilöiden yhteydenottolomake kotisivuilla, tavoittaa myös sähköpostitse tai kasvotusten
- Tapahtumissa tulee aina olla todellinen mahdollisuus päihitteettömyyteen
 - Ketään ei kannusteta tai pakoteta juomaan
 - Alkoholittomuutta ei kyseenalaisteta eikä syitä alkoholittomuuteen udella
 - Tarjouksiin pyydetään myös alkoholiton vaihtoehto
- Erilaiset ruokavaliot tulee huomioida mahdollisessa tarjoilussa
 - Osallistujia pyydetään ilmoittamaan ennakkoon mahdollisista erityisruokavalioista
 - Syitä erityisruokavalioon ei udella
 - Tapahtumissa tarjotaan aina vähintään kasvisvaihtoehto
- Tapahtumien järjestämisessä tulee huomioida esteettömyys ja tapahtumat tulee toteuttaa mahdollisuuksien mukaan esteettöminä
 - Mahdollisesta esteellisyydestä tai erikoisjärjestelyistä tiedotetaan etukäteen
 - Osallistujia pyydetään ilmoittamaan mahdolliset erityistarpeet ennakkoon
- Toimintaa ei saa rajata sukupuolen mukaan eikä henkilön sukupuolta tule tiedustella ilman perusteltua syytä

- Mikäli sukupuoli kysytään esimerkiksi tapahtuman majoitusta varten, ovat vaihtoehtoina vähintään: Mies, nainen ja muu/ en halua määritellä
- Sisätiloissa tulee välttää voimakkaita hajusteita
- O'Diakon toimistolle tai sisätiloissa pidettäviin tapahtumiin ei tuoda lemmikkejä (poislukien esimerkiksi opaskoirat tai muut avustavat eläimet)
- Toiminnasta tulee viestiä julkisesti
 - Viestinnällä pyritään tavoittamaan kaikkien kampusten opiskelijat
 - Viestinnässä huomioidaan myös muut kuin päiväopiskelijat
 - viestintä toteutetaan aina kaksikielisenä
 - ▪Kaksikielistä viestintää ei rajoiteta vain etukäteisviestintään, vaan muut kuin suomea puhuvat opiskelijat huomioidaan myös tapahtuman aikana sekä tapahtuman jälkiviestinnässä
- Toiminnassa tulee sallia erilaiset mielipiteet ja niitä tulee kunnioittaa, mutta mitä tahansa ei sallita sanottavaksi ääneen
 - Esimerkiksi vakaumus tai poliittinen kanta ei rajoita osallistumismahdollisuuksia O'Diakon toimintaan
- O'Diakon toiminnan tulee lähtökohtaisesti olla avointa kaikille
 - Osallistujia ei rajata henkilökohtaisten ominaisuuksien mukaan
 - Toiminta ei ole syrjivää eikä yksittäisiä henkilöitä suosivaa
 - Toimintaa voidaan kohdentaa jäsenistölle, tietyille kohderyhmälle tai yhteistyötapahtumissa yksittäisille koulutusaloille
- Toimintaa tulee järjestää ennakkoluulottomasti eikä kenestäkään saa tehdä olettamuksia
 - Kaikkien sukupuolten edustajia tulee kohdella yhdenvertaisesti
 - Sukupuolta tai suuntautumista ei oleteta, käytetään neutraalia kieltä silloin, kun ei tiedetä
 - Työtehtävät jaetaan kaikille tasapuolisesti

- Sukupuolistereotyyppioita ei sallita
- O'Diakon tuotteet eivät saa olla syrjiviä eivätkä ne saa sisältää syrjiviä tekstejä tai mainoksia
- Toiminnan tulee olla opiskelijalähtöistä ja huomoida eri elämäntilanteissa olevat opiskelijat.
- Toiminnan ulkopuolelle ei rajata esimerkiksi olettamalla täydellistä suomen kielen taitoa.

LÄHTEET

Allianssi ry (2018). Allianssin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2019-2021.

<https://allianssi.kuvat.fi/kuvat/Asiakirjat/Allianssin+toimintaa+ohjaavat+dokumentit/Allianssin+tasa-arvo-+ja+yhdenvertaisuussuunnitelma+2019-2021.pdf>

Jalonen, R. & Heinonen, L. (2019). Kaikki mukana.

Yhdenvertaisuussuunnittelun opas nuorisotyöhön.

https://www.koordinaatti.fi/system/files/2020-01/kaikki-mukana_0.pdf

Oikeusministeriö i.a.Syrjinnästä vapaa alue. Yhdenvertaisuus.fi.

http://www.yhdenvertaisuus.fi/kampanjat/syrjinnasta_vapaa_alue/

Opiskelijakunta O'Diako 2015. O'Diakon poliittinen ohjelma.

Sisäasiainministeriö 2010.

Yhdenvertaisuussuunnittelun opas. Sisäasiainministeriön julkaisu 10/2010.

Verkkajulkaisuna:

<http://www.yhdenvertaisuus.fi/@Bin/141973/Yhdenvertaisuussuunnitteluopas+suomi.pdf>

Suomen perustuslaki 1999/731

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. (i.a.). Syrjintä. Saatavilla 30.11.2022.

<https://syrjinta.fi/syrjinta>